

Asia: VN/27639/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi metsästyslain sekä rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta (valkoposkihanhet ja merimetsot)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

MTK tukee vahvasti valkoposkihanhen ja merimetsan siirtämistä metsästyslain piiriin sekä tarpeettomien metsästysrajoitusten poistamista sekä suojametsästyksen mahdollistamista samalla kun huolehditaan vahinkojen oikeudenmukaisesta korvaamisesta elinkeinonharjoittajille.

Vahinkoalueiden elinkeinonharjoittajien näkökulmasta esitetyt muutokset ovat välttämättömiä. EU komissio on toistuvasti painottanut lintudirektiivin tarjoamia joustoja vahinkojen vähentämisessä. Maaliskuussa 2026 julkaistussa komission lintudirektiivin ohjeasiakirjassa merimetsan ja valkoposkihanhen osalta todetaan mahdollisuudet vahinkoa aiheuttavien lintupopulaatioiden vähentämiseen. Lisäksi Suomen osalta on erikseen todettu, että Suomen pitkäaikaisen kokemuksen perusteella valkoposkihanhen aiheuttamien vakavien satovahinkojen estäminen voi edellyttää myös ennaltaehkäisevää metsästystä.

MTK tukee esitystä, jonka mukaan metsästyslakia muutetaan siten, että merimetsa ja valkoposkihanhi lisätään metsästyslaissa säädettyjen riistalintujen luetteloon. Valkoposkihanhi ja merimetsa rauhoitettaisiin ympärivuotisesti, mutta laissa säädettäisiin rauhoitusta koskevista poikkeuksista, jotka mahdollistaisivat lajien metsästyksen vahinkojen ehkäisemiseksi. Sääntelyyn sisällytettäisiin velvoite saalisilmoituksen tekemiseen. Rauhoituksesta voitaisiin poiketa myös Suomen riistakeskuksen poikkeusluvalla. Saaliiksi saadun valkoposkihanhen ja merimetsan myynti kiellettäisiin, mutta saaliin hyödyntäminen metsästäjien omassa taloudessa olisi mahdollista.

Viljelijöiden mahdollisuudet harjoittaa elinkeinoaan ovat heikentyneet valkoposkihanhivahinkojen vuoksi merkittävästi jo vuosien ajan. Vuonna 2019 korvattujen vahinkojen määrä ylitti yhden miljoonan euron tason. Vuonna 2025 korvauksia maksettiin jo yli 3,7 miljoonaa euroa. Lisäksi on

muistettava, että vahingonkorvaukset kattavat vain osan todellisista vahingoista. Erityisesti Pohjois-Karjalassa viljelijät ovat joutuneet sopeutumaan luopumalla syysviljojen kasvatuksesta sekä varautumalla kevään vahinkoihin esimerkiksi hankkimalla ylimääräisiä peltoalueita karjan ruokinnan varmistamiseksi. Myös tuotannon kokonaan lopettamista on tapahtunut. Varsin tyypillisesti vahingot toistuvat samoilla alueilla. Samaan aikaan vahinkojen estäminen on käytännössä tehty lähes mahdottomaksi. Viimeisimmissä ELY-keskusten poikkeusluvista keväällä sallittiin ainoastaan äänetön karkotus ja syksyllä tehosteena vain paukkupatruunat. Paikallistasolla yötä päivää päivystävät hanhipaimenet ovat olleet käytännössä ainoa ratkaisu. Kustannustehokkuuden näkökulmasta on täysin järjetön ajatus, että jatkuvasti laajenevat hanhivahingot estettäisiin koko Itä-Suomen alueella paukkupatruunoihin ja hanhipaimeniin perustuen.

Viljelijöiden kannalta on välttämätöntä, että nykyinen vahingonkorvausjärjestelmä säilytetään ennallaan. MTK tukee esitystä, jonka mukaan rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemisestä ja korvaamisesta annettua lakia muutettaisiin siten, että valkoposkihanhiin ja merimetson aiheuttamien vahinkojen korvaaminen jatkuisi nykykäytännön mukaisesti ympäristöhallinnon vastuulla. Esityksen perusteluissa todetaan, että vahinkojen korvaaminen RauLaKo -lain kautta takaa täysimääräiset viljelysvahinkokorvaukset. Korvausjärjestelmä toimii kohtalaisen hyvin, mutta käytännössä korvausten taso ei kuitenkaan kata kuin osan viljelijöille aiheutuvista vahingoista ja lisäkustannuksista.

Viljelijät ovat kokeneet vastoinkäymisiä myös poikkeuslupien käsittelyssä. Hakemusten käsittely on kestänyt kohtuuttoman kauan. Viimeisin heikennys oli Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupien käsittelymaksun moninkertaistuminen 1500 euroon. Suojametsästyksessä vähentää ratkaisevasti poikkeuslupien hakemisen tarvetta, mutta ei poista sitä kokonaan. Aiempien kokemusten perusteella MTK olettaa, että riistahallinnossa poikkeuslupien käsittely tapahtuu selvästi nopeammin ja kustannustehokkaammin kuin ympäristöhallinnon puolella.

MTK tukee myös lakiesitykseen kuuluvaa merimetson suojametsästyksiä. Merimetsot vaikeuttavat elinkeinotoimintaa, jotka liittyvät kalastukseen ja kalankasvatukseen. Merimetson kohdalla karkotusmenetelmien tehostaminen suojametsästyksen keinoin tekee karkotuksesta tehokkaampaa. Suojametsästyksen kohdistaminen kalankasvatukseen ja kalojen lisääntymispaikkojen läheisyyteen vähintään 300 metrin vyöhykkeeseen on tarkoituksenmukaista. Lisäksi on syytä kiinnittää kasvavaa huomiota merimetsojen yleiseen kannanhallintaan ja lajin levittäytymisen estämiseen merialueilta sisämaahan.

Lakiesityksen mukaan suojametsästyksellä saaliiksi saadusta valkoposkihanhasta ja merimetsosta on tehtävä ilmoitus Suomen riistakeskukselle seitsemän vuorokauden kuluessa eläimen pyydystämisestä. Saalisilmoituksessa ilmoitetaan metsästäjän nimi ja metsästäjänumero, pyydystettyjen lintujen määrä ja laji, päivämäärä, jolloin yksilö saatiin saaliiksi, poikkeusperuste sekä kunta, jossa yksilö saatiin saaliiksi. MTK katsoo, että ilmoitusvelvollisuuden toteuttaminen on

välttämätöntä ja toimintamalli on hyvin perusteltu. Metsästäjien laajassa käytössä olevan Oma Riista-järjestelmä sujuvoittaa merkittävästi ilmoitusten tekemistä.

Lakiesityksen mukainen suojametsästys on joustava toimintamalli ilman ennakolta vaadittavaa poikkeuslupien hakua. Toimintamalli vähentää byrokratiaa ja tuo lisää tehokkuutta karkotuksen suorittamiseen. Erittäin merkittävää on se, että viljelijät ja kala-alan yrittäjät saavat karkotuksen käytännön toteutukseen metsästäjien tuen. Mahdollisuus saaliin hyödyntämiseen on tässä keskeistä. Lisäksi on ennakoitavissa, että valkoposkihanhet oppivat jatkossa välttämään pellolla liikkuvaa ”vaarallista” ihmistä, mikä osaltaan lisää karkotusten tehoa.

MTK pitää erinomaisena, että valmistelussa on hyödynnetty muiden maiden kokemuksia merimetso- ja hanhivahinkojen ennakkotorjunnassa. Nyt lausunnolla olevassa esityksestä on Ruotsista jo useamman vuoden ajalta rohkaisevat kokemukset. MTK esittää muutosesitysten toteutukselle ripeää aikataulua, siten, että suojametsästys oli käytössä jo ensi syksynä valkoposkihanhien syysmuuton alkaessa.

Timo Leskinen

kenttäjohtaja

Leskinen Timo

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry